

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Domače ognjišče.

Stare navade in nekdanje naprave, v katerih so živeli naši očetje niso bile vse dobre in dobro, da so se odpravile, ali že sedaj čutimo več, kakor radi, da nismo storili v vsem dobre zamene. Kdo je prej kedaj mislil, če je imel svoje ognjišče, da bi iskat šel si ognjišča v Ameriko? Sedaj pa se izgodi tako le preveč rado in tudi pri nas, med našim slov. ljudstvom imamo taci, ki mislijo na Ameriko in več rodbin je že, posebno iz okolice Mariborske, Bistriške itd., na poti v neznani novi svet. Njim naša sedanja beseda ne velja in bila bi tudi zastoj, vendar pa sodimo, da ne bode na robe, če izpregovorimo nekaj besedij — za domače ognjišče!

Ne vemo, odkod da prihaja, ali resnica je, da velja pri nas, pri slov. ljudstvu, po gostem več tujec, kakor domači človek; tujcu se verjame rado in blizo vse, malo pa domačinu. Kdor ima dalje časa opraviti z našim ljudstvom in ga opazuje v političnem življenji, njemu je znano, kako lahko delo da ima v časih barusač iz mesta ali trga, če pride med slov. kmete ter jih nagovarja, da volijo v občino ali v okraj može, ki jih jim nasvetuje. Njegove besede so jim skorej več, kakor evangelje: vsi hopnejo in ostanejo v njegovem koši ter so gluhi za svarjenje domačih mož.

In vendar nima slov. kmet hujših sovražnikov, kakor so tujci, možje iz mest in trgov, ki lomijo slov. jezik za silo ali tudi navlaš le za silo, kedar govorijo z njim! Tega se prepriča človek lahko, kjer koli hoče, ako se hodi za koristi kmečkih in mestnih občin ter sploh, kjer gre za kake pravice. O taci prilikah ni slov. kmet več: ljubi sosed, ampak slov. bedak in mi ne moremo reči, da se mu dela v tem krivica; čemu pa on posluša na-nje, na tujce, kedar ima sam pravico n. pr. o volitvah v občino, v okraj?

Kdor pozna te tujce pa ima ob enem srce za domače ljudstvo, njemu pač krvavi srce, ko gleda, da si

ljudstvo samo kuje verigo ter še ponuja na to samo tujcu svoje roke, naj mu jih vklepe va-njo. To in nič druga ne pomeni volitva, pri kateri dobijo nemškutarji oblast v roke, naj si bode že v občini ali pa v okraji ali tudi v deželi. Nikjer na koristi domačih ljudi, ampak njih skrb meri le na njih koristi in njih nemškutarskih bratov, »slov. para« dobi pa, če je veliko, kako drobtino in vidoma — iz usmiljenja, ne pa zato, ker ima kako pravico do nje.

Ali bode v tem kedaj bolje? Mi želimo, pa tudi upamo, da ne v predalnjem času, kajti skušnja je tudi tukaj najbolja učenica. Ko se pritepe Bog zna, odkod tujec, trgovec ali tudi obrtnik v katero naših vasij, ni dolgo pa ti že raztegne svojo trgovino, razširi svoje posestvo in ima že tudi oblastno besedo — v občini, pri županji mizi. To ne more iti po pravi poti in domačim ljudem se odpró še na zadnje že vendar-le oči, da izpoznajo, kdo tega človeka zalaga. Kdo drugi, kakor domači ljudje! Na njih škodo raste tujcu mašča.

Ako pa si tudi niso vsi tujci v vsem enaki, ali v tem so si vsi enaki, da čejo brz ko brz prvo besedo v kraji in če je le mogoče, tudi — mošnje. Njim nasproti naj so pa torej domači vselej opazni in tudi pri njih sladkih besedah dokaj oprezní, zakal zmeraj še je resnica, kar pravi basen o ježi in lisici!

Praktični pouk v kmetijstvu.

Težave, ki nadlegujejo kmetijski stan, množijo se čedalje bolj. Mnogoteri živalski, rastlinski, klimatični in drugi škodljivci pretijo kulturnim rastlinam s pogubo, rodovitost izpite zemlje opešuje, cena pridelkov postaja vsled tekmovanja nižja, človeške potrebščine pa se množijo. Kmetovalec namreč, tisti kmetovalec, ki se ne bavi poleg s kako obrtnijo ali trgovino, temveč le od matere zemlje živi, ima pač bridkih ur. Obile potne srage, ktere ga stanejo pičli darovi zlovoljne narave, se mu v primeri kaj slabo poplačajo. Na odveč razkosanih majh-

nih posestih živi posestnik le od pičle dnine, katero si s svojimi trdom v svojih pridelkih zasluži. Le prirojena marljivost in pa ponos biti gospodar, vladar na svojem posestvu, ohrani večino kmetovalcev še pri dobri volji. Ali pa mar ni pomoči marljivemu kmetovalcu, naj si kljubu vsem neugodnostim gmotno stanje zboljša? Gotovo! Poglejmo le, koliko se navadno prideluje in koliko bi se pridelovati zamoglo.

Poglejmo v kraje, kjer je kmetijstvo na višji stopinji. Naravne razmere so bolj ali manj našim enake, da obilokrat ugodneje, toda povsod se nam kaže prijazno lice blagostanja. Časi pa menjajo. Mogočni preobrazitelj razmer, napredek tudi kmetijstvo s seboj vleče. Kdor se temu mogotcu uklanja, kdor jo za njim potegne, ta zamore s primeroma istim naporom najmanj dvojni dohodek doseči.

Jako odvažni panogi kmetijstva v južnej Štirski ste trtoreja in sadjereja. Od teh je primeroma največ čistega dohodka pričakovati. Njih proizvodi so roba, po kateri se močno poprašuje, ki se pa tudi z ozirom na dobroto dobro plačuje. Večina kmetovalcev je tudi o njih važnosti prepričana. Dajate pa li one dohodke, katere bi zamogli pri umnem njegovanju dajati? Odgovoriti moramo z odločnim ne! Če pogledamo vinograde, ki se obično kažejo v kaj žalostni obliki, ki tožijo človeka, da je zanemaril svojo nalogo si svoje pridelke od narave z vsemi sredstvi, katera mu njegova pamet podaja, priboriti, da je opustil v svojo veliko škodo, kar mu napredek priporoča, čuditi pa se moramo, da trta še sploh živetari in tu in tam še kaj rodi. Ako pogledamo sadno drevo, katero se je napačno sadilo, katero se napačno izgojuje in njeguje, ni treba nam še le pridelka meriti, temuč zamoremo odločno trditi, da je posestnik takega drevesa velik zapravljivec, kajti velik del svojega dohodka z napačnim postopanjem zapravi.

Nove razmere, posebno škodljivci, kakor n. pr. trtna ušica itd. zahtevajo pa v posameznih kulturah tudi temeljite premembe, katerih se morajo kmetovalci privaditi. Vsak pridelovalec se mora dandanes marljivo učiti. V to mu služijo dobri spisi, strokovna predavanja itd. Kar se mu tu priporoča, je osnovano na svotikušenj, katere so nabrane v širšem delokrogu, na podlagi znanostij in vestno izvršenih poskusov. Toda tu je treba opreznim biti. Ni vsak spis, pa tudi ne vsako predavanje dobro. Večkrat ima v lepih besedah pisani spis obilo pomot, katere vsejejo med ljudstvo nezaupanje, kajti vspeli pri izvršitvi mnogokrat izostane. Tudi ni vsako lepo doneče predavanje dobro. Besede dobrega govornika premagajo predsodke poslušalcev, toda gorje vernemu poslušalcu, ki ni zmožen objektivne kritike, ako posluša govornika nevesčaka, ki razodeva protivne nazore, čijih posnemanje stane človeka večkrat obilo goljufanij nad in stroškov. Previdnost toraj v tej zadevi! Berimo le notorično dobre spise in poslušajmo le predavanja, ki stojé na obilnih skušnjah in pravih zakonih znanostij. Zeleti bi bilo, da gleda sodba nekoliko strožje na take krive izvode, ki včasih kljubu dobremu namenu veliko škode delajo.

Tak teoretični poduk stane pa bralca, oziroma poslušalca obilo premišljevanja in večkrat v praksi se pravega ne pogodi. Če se tak poduk omeji na znanstvene razprave, gotovo večinoma zadostuje, drugače pa je, ako se tiče praktične izvršitve posameznih del. Iz knjige zamoremo n. pr. pravi nazor dobiti, kateri način je najboljši, da nov vinograd napravimo, kaj nam je storiti zoper peronosporo, s čim nam je gnojiti, v knjigi najdemo načela, kako trte ali drevje obrezavati itd. Ako pa počnemo po knjigi cepiti ali drevo obrezavati, bomo vendar-le kljubu najboljšemu popisu veliko napak napravili. Iz teh razlogov je praktični poduk za do-

polnjenje teoretičnega, ne samo jako koristen, temuč celo potreben. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Slov. dijak Jakob Hanželič.

Starega leta dan je osodepolno presenečil občino Hardeško pri Ormoži. Zatisnil je oči Bogu vdan dijak Jakob Hanželič. Nižjo gimnazijo dovršivši v starodavnem Ptui, nadaljeval je skozi dve leti študije svoje v Rudolfovem, kamor ga je gnala narodna zavest, da ima tam priliko vse svoje uke dobivati na domačih, slovenskih tleh. — Oče njegov, značajan narodnjak in ljubitelj učeče se mladine, ni oporekel blagim tem nakanam, da-si so bile za-nj pomenljive v gmočnem oziru zbog oddaljenosti. Čast nad tem blagemu slovenskemu očetu! Zadnje počitnice prinesel je seboj nadepolni mladšč boleznikal in ni se trenotek zamudil, da bi se ne opomoglo mlademu duhovitemu bitju. Ojačil se je in čutil močnega dovolj, da zadosti svojej gorečej želji nadaljevati študije. Podvival se je in videl si ga pričetkom tekočega šolskega leta kot sedmošolca v Gradci. Zvedevši to, vsi smo se radovali, ali kratko je bilo naše veselje. Konec novembra pripelja se na svoj rojstni dom bolen naš ljubimec. Upa zgubili nismo ali prehitro smo morali priti do britkega prepričanja, da so preistinite besede pesnikove:

Na dvoje gresta pota,
Na dvoje bolj skoz, bolj navdól.
Končala teke bota
Al' več se videla nikol."

Na starega leta den oblegel je svoje sušice in izdahnil naš mladi rojak svojo blago dušo. Na svidenje nad zvezdami! Ta vest povzročila je splošno tužnost. Ožja naša občina, narodna in za slovensko reč vnetá, nima namreč iz svoje lastne sredine učenih boriteljev, delajočih v splošen narodni prosep, kakor se morajo s tem ponasati skoraj vse druge soseske. Zarad tega bil je nam vsem ves up blagi naš pokojnik. Novo leto pozdravilo nas je v tem tužnem položaji in ko je napočil drugi den, odprlo se je nebo in pošljalo obilo in obilo belih zvezdic, katere so kapale, kakor solzice na mnogobrojno in odlično občinstvo, zbrano pod milim nebom okoli s krasnimi venci okrašenega mrtvaškega odra. Od blizo in daleč so prihiteli, da skažejo zadnjo čast prerano umrlemu in potolažijo njegove starše, sestrice in brata. Hram našega spoštovanega občinskega predstojnika bodi obvarovan pred enakimi tugami! In res, srce ti je moralo utripati, ko si gledal, kako vsak pojedin prihajalec v globokem snegu kleče opravi svoje gorke molitve. Votlo v zvonikn oglašé se zvonovi in častita gospóda duhovniki prihité sprejajati mladega pokojnika v večni mir. Ujec pokojnikov, prečastiti gospod Davorin Meško, župnik Kapelski, spremljan od obéh domačih prečastitih gospodov duhovnikov, povzdignol je pred rakvo svoj glas k mrtvaškim obredom in videlo se je, kako težko mu je prikrivati žalost. Predno so pokojnikovi soletniki mogli vzeti si blagega pokojnika na svoje rame, zglasili so se pevci Ormoške čitalnice pevajoči v zbornem soglasji »O usmiljeni!«, povzročujoči s tem pokojniku, ki je pri vsakej priliki bil čvrsta podpora Ormoške čitalnice, društveno zahvalnost. Sprevod, ki ga nisi videl k malu tako lepega, premikal se je k cerkvenim obredom v cerkev in za tem skoz Ormoško mesto na pokopališče, kjer je pred zevajočim grobom glasen jok in stok komaj preglasila pesem. Ko so vskipele srčne molitve vseh navzočih k Vsegamogočnemu, izrazili so čitalnični pevci sočutje vseh v pesmi